

DE PEDAGOOG 03

UITGAVE VAN DE NVO - JAARGANG 16 - JULI 2015

Van wie is deze school?

Leven met een beperking: participatie of uitsluiting?

Familie-mediator helpt kinderen bij vechtscheidingen

Patti Valkenburg en Niels Baas over cyberpesten

De casus van Maaïke, haar moeder en oma

Waar zouden we zijn zonder De Pedagoog?

De wereld van de pedagoog verandert overal. Denk aan de invoering van passend onderwijs en de stelselherziening binnen de jeugdhulp, de GGZ en de langdurige zorg. De NVO vindt het van belang dat pedagogen hun werk kunnen blijven doen, zodat die nieuwe stelsels in de praktijk een succes worden. Dat doen we via belangenbehartiging en via het delen van informatie. Pedagogen moeten op de hoogte zijn van actuele ontwikkelingen binnen hun vakgebied en werkveld.

Tot voor kort berichtten we over die ontwikkelingen via het NVO-bulletin. Maar paste het tijdschrift nog wel in de huidige tijd? En bij de behoefte van de NVO-leden? Die vraag heeft geleid tot de ontwikkeling van een nieuw tijdschrift: De Pedagoog, waarvan we u met trots het eerste nummer presenteren. De Pedagoog behandelt actuele thema's en slaat een brug tussen theorie en praktijk. Regelmatig komt een thema uit ons visiedocument aan bod, deze keer: family mediation. Wetenschappelijk onderzoek, beschrijving van een casus en politiek zijn vaste onderwerpen. En: NVO-leden krijgen een gezicht.

Om te komen tot De Pedagoog zijn we niet over één nacht ijs gegaan. In het voorjaar van 2014 is een eerste analyse uitgevoerd. De uitkomst: het accent moest vooral op de vakinhoud liggen en het moest óók op papier blijven verschijnen. Een ledenpeiling - met meer dan 700 reacties - bevestigde deze uitkomsten. Uiteindelijk is de formule voor De Pedagoog opgesteld en gingen we van start. Net als ons werkveld en net als de NVO zal De Pedagoog zich blijven ontwikkelen. We zullen geregeld checken wat u er als lezer van vindt.

Ik ben ervan overtuigd dat De Pedagoog haar weg zal vinden naar onze leden en externe relaties. En zal bijdragen aan de ondersteuning van pedagogische professionals. Tot slot wil ik het redactieteam hartelijk bedanken voor de enthousiaste en professionele steun aan ons nieuwe tijdschrift. Het eerste nummer belooft veel goeds. Ik durf de voorspelling aan dat u zich, net als wij, al snel zult afvragen: Waar zouden we zijn zonder De Pedagoog?

Jim Bijlstra
Voorzitter NVO

‘De nieuwe media bieden kansen op nieuwe vormen van contact, erkenning, vrijheid en expressie’

Wouter Kusters, pagina 23

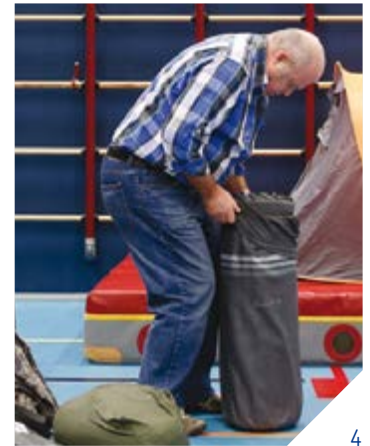
4 Van wie is deze school?
Interview met de oprichters van The New School Collective & impressies van leerkracht Naima Zeijpveld

12 Cyberpesten
Patti Valkenburg en Niels Baas over het 'nieuwe' pesten

16 Leven met een beperking: participatie of uitstoting?
Bezuinigingen langdurige zorg hebben trieste gevolgen

20 Maaïke durft weer thuis te slapen
De casus van Maaïke, haar moeder en oma

24 Promovendus Nikita Schoemaker
Ondersteuning sensitief ouderschap in pleeggezinnen

4

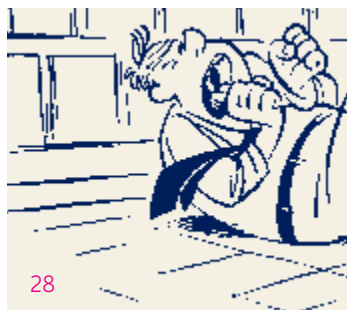
19

rubrieken

Onderzoeksnieuws	10
Hier doe ik het voor: Marieke Beentjes	11
Column Stijn Sieckelink	15
Gegrepen: Boyhood	19
Gastcolumn: Wouter Kusters	23
Vijf vragen aan: Maartje Berger	29
Pas verschenen	30
Op Koers: family mediation	32
Studenten & Starters	36
NVO-lid: Carlijn de Vroege	37
Ledennieuws	38
Op de werkvloer: Sonja Karman	40

8

28

The New School Collective

De school binnenstebuiten gekeerd

Wat is de school? Ook al is het antwoord niet altijd even duidelijk, het is een vraag waar we gemakkelijk aan voorbijgaan. The New School Collective, een recent opgericht groeiend netwerk van kunstenaars, docenten, onderzoekers en kunsteducatoren, wil dat we ons deze vraag wel stellen.

Het collectief vergadert op het dakterras van een Rotterdamse flat waar een grote moestuin ligt verborgen. Een betere symbolische plek is voor dit collectief niet denkbaar: zij laten vernieuwende onderwijsinitiatieven - die zij proeftuinen noemen - groeien op plekken waar normaal niks lijkt te kunnen groeien. Met steun van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie verwierf TNSC subsidie uit een open call over kunst in het basis- en beroeps- onderwijs, met het voorstel om 24-uursessies te organiseren op scholen. Waar dan innovatieve proeftuinen uit kunnen volgen. Begin dit jaar was ik zelf te gast op Vakcollege De Hef, een Rotterdamse school in een heel uitdagende context. Aanleiding voor een gesprek met de oprichters van het collectief, Mirjam van Tilburg en Yoeri Meessen.

^
De 24-uursessie in Rotterdam, helemaal rechts: Mirjam van Tilburg.

>
Stijn Sieckelincx: 'Begin dit jaar was ik zelf te gast op Vakcollege De Hef'.

Hoe omschrijven jullie jezelf?

Mirjam: "Het New School Collective is geen instituut maar een collectief dat vertrekt vanuit een gelijkwaardige positie van alle betrokkenen. En niet onbelangrijk: het moet voor iedereen leuk zijn, want veel vindt plaats in de vrije tijd, ofwel de 'scholè', het oud-Griekse woord waar ons woord 'school' van afstamt."

Jullie zijn allebei hoofdzakelijk actief in de artistieke wereld. Wat is het belang daarvan en wat kan de school aan jullie hebben?

Yoeri: "Ik weet niet zeker of de school iets aan ons heeft. Misschien is dat ook wel belangrijk voor dit collectief, dat we niks zeker weten. Zelf ben ik kunsteducator. Ik houd mij in de beeldende kunst bezig met vragen als 'Hoe gaan jongeren om met beeldende kunst?' En 'Wat kan de rol van beeldende kunst zijn in de opvoeding of opleiding van jongeren?' Daar merk ik dat de laatste jaren een opmerkelijke spanning is ontstaan. Op scholen lijkt kunst een steeds kleinere rol te krijgen, terwijl in de kunstwereld er een toenemende interesse is in het fenomeen, het format 'school' en hoe vorming 'vorm' gegeven wordt."

Wat zou er dan moeten veranderen aan het huidige 'format', zoals jullie het typeren?

Mirjam: "Zaken die we wensen te bevragen in het huidige format 'school' zijn de focus op meten, de 'leerfabriek' en het feit dat er veel angst is op scholen voor inspectie. Wij hebben daar geen oplossingen voor, maar helpen het gesprek hierover te organiseren en dingen inzichtelijk te maken."

Hoe reageren scholen op jullie aanbod? Worden jullie warm onthaald?

Mirjam: "Eigenlijk wel, we hebben weinig weerstand ondervonden tot nog toe."

Yoeri: "We zijn geen revolutionaire club die een school binnenvalt en eist om alles in één dag om te gooien. We zoeken altijd medestanders in de school die interesse hebben in dit gesprek, die dan van binnenuit verandering kunnen introduceren. We merken bijvoorbeeld dat docenten heel verbaasd zijn als je ze vraagt: Wat zou jij nou willen doen? Die vraag zijn ze niet gewend. Je merkt dat ze gewend zijn om dingen opgelegd te krijgen en zelf vooral uit te voeren."

Mirjam: "En er is al helemaal geen tijd in het dagelijkse werk om vragen als 'Wat is de school?', 'Wat heeft die nodig?', en 'Hoe zou de school van de toekomst eruit kunnen zien?' te stellen of toe te laten."

De deelnemers overnachten in de gymzaal.

- > Zo kwamen jullie bij 'de 24 uur' waarin jullie 24 uur drie docenten, twee mensen van TNSC en twee externen op een school opsloten, onder wie ook ondergetekende. Plaats delict was de Rotterdamse vakschool De Hef. Wat is daar volgens jullie allemaal gebeurd en wat heeft het opgeleverd?

Mirjam: "We hebben workshops gevolgd, gekookt met de leerlingen, aan yoga gedaan, zijn op expeditie geweest door de wijk en hebben vooral veel en lang gesproken over wat de school zou kunnen helpen. Er is voor 24 uur gekozen omdat een verandering van tijd en van ruimte ook echt een ander gesprek mogelijk maakt dan tijdens een normale vergadering. Het bracht een heel eigen focus. We hebben daarmee de brug gemaakt tussen docenten, wetenschap en kunstenaars. En we hebben geslapen in tentjes in de gymzaal. Een kort nachtje weliswaar, want we moesten bij het ontbijt onze bevindingen aan de directie presenteren."

Yoeri: "De vorm van de 24 uur doorbrak de neiging om in onze expert-rollen te vervallen en heeft daarmee tot een ander proces en wellicht andere uitkomst geleid."

- Het doel was om een proeftuin voor te stellen. Wat is dat in dit geval en is het gelukt?

Mirjam: "De hele dag ben je door alle activiteiten, ontmoetingen en workshops heen blokjes aan het verzamelen. En het is interessant om te zien dat er heel veel terug komt in het voorstel dat we 's ochtend gepresenteerd hebben. We hebben de vraag 'Wat is de school?' niet beantwoord, maar vervangen door de vraag 'Van wie is deze school?'. Uit de gesprekken met de docenten kwam immers sterk naar voren dat de school wel behoorlijk functioneert, maar dat de leerlingen zich de school nog niet hebben eigengemaakt."

Yoeri: "Vanuit die opmerking zijn we - op de valreep om vijf voor twee 's nachts - uitgekomen bij een proeftuin waarin we alle leerlingen, ouders en omwonenden uitnodigen voor een sessie '(re)claim the school'. Als markering van deze keuze zien wij een 'nachtschool' ontstaan waarin alle thema's die buiten de schoolmuren en binnen de gezinsmuren een rol spelen als de school uit is, een rol kunnen spelen. We willen dit nadrukkelijk als een officieel onderdeel van het curriculum benaderen, niet als een vrijblijvend extraatje."

Mirjam: "De proeftuin die we hebben voorgesteld hebben we inderdaad de 'nachtschool' gedoopt, waarin we eigenlijk de school uitrekken in de tijd om de kwesties te kunnen behandelen die vanuit de leerlingen en de buurt worden geagendeerd. Een

>
*Workshop koken met leerlingen,
rechts: Yoeri Meessen.*

gelegenheidscollectief gaat deze ruimte ontwerpen. Dit collectief bestaat uit leerlingen, ouders, docenten, schoolbestuur, stakeholders uit de wijk, of te wel een maatschappelijk collectief.”
“Het is voor leerlingen een oefening in agency (zelf initiatief nemen) en belonging (samen initiatief nemen). Jij wilt hierbij horen, dus jij bepaalt de regels met ons. Doel is om leerlingen te laten ondervinden dat ze meer kunnen dan ze zelf denken en zeker als ze het samen aanpakken. Maar we weten op dit moment nog niet hoe dit precies in de schoolpraktijk zal uitpakken. De reactie van de directie is in elk geval positief, dus we werken er met veel vertrouwen aan verder.”

Stel ik lees dit en ik denk: daar wil ik ook wel bij horen?

“Ook hier is het collectief heel duidelijk: Als jij vindt dat je lid bent van TNSC, dan ben je lid van TNSC. Als je vindt dat school belangrijk is, als je denkt dat het anders kan, dan ben je van harte welkom. Als er een project langskomt, dan houd je je hand omhoog.”

www.thenewschoolcollective.com

www.facebook.com/groups/thenewschoolcollective

tekst: Stijn Sieckelinck, UU, NVO-lid

foto's: Aad Hoogendoorn

‘De vorm van de 24 uur doorbrak de neiging om in onze expert-rollen te vervallen’

>
Workshop yoga op De Hef.

